

TLAČOVÉ KOMUNIKÉ Č. 125/24

Luxemburg 12. august 2024

Všeobecný súd EÚ nadobúda právomoc prejednávať prejudiciálne otázky v šiestich osobitných oblastiach a rozhodovať o nich

Uskutočnenie tohto čiastočného prenesenia prejudiciálnej právomoci Súdneho dvora na Všeobecný súd nadväzuje na reformu usporiadania súdneho systému Európskej únie a bude sa týkať prejudiciálnych otázok predložených od 1. októbra 2024

Významná zmena Štatútu Súdneho dvora Európskej únie, uverejnená dnes v *Úradnom vestníku Európskej únie*¹, nadobudne účinnosť 1. septembra. Táto zmena okrem iného upravuje čiastočné prenesenie prejudiciálnej právomoci Súdneho dvora na Všeobecný súd, ktorá sa uplatní od 1. októbra 2024. Toto prenesenie sa týka šiestich osobitných oblastí: spoločný systém DPH, spotrebné dane, colný kódex, nomenklatúrne zatriedenie tovaru, náhrada a pomoc cestujúcim v prípade odmietnutia nástupu do lietadla alebo meškania alebo zrušenia dopravných služieb a systém obchodovania s emisnými kvótami skleníkových plynov. Zmena štatútu okrem toho od 1. septembra 2024 upravuje rozšírenie mechanizmu predchádzajúceho prijatia odvolaní.

Cieľom tejto reformy je zmierniť pracovné zaťaženie Súdneho dvora v oblasti prejudiciálnych konaní a umožniť mu, aby naďalej v primeraných lehotách plnil svoje poslanie spočívajúce v zabezpečení dodržiavania práva pri uplatňovaní a výklade Zmlúv. V roku 2001 autori Zmluvy z Nice stanovili možnosť zapojenia Všeobecného súdu do prejednávania niektorých návrhov na začatie prejudiciálneho konania, pričom štatút nebol odvtedy na tento účel zmenený. V posledných piatich rokoch však bol konštatovaný štrukturálny a výrazný nárast sporov.² Tento vývoj bol sprevádzaný rastúcou zložitou a citlivou vecí, ktoré sa týkali najmä otázok ústavnej povahy alebo otázok súvisiacich so základnými právami. Reforma umožní Súdnemu dvoru sústrediť sa na svoju úlohu chrániť a posilňovať jednotu a vnútorný súlad práva Únie. Všeobecný súd je schopný zvládnuť toto dodatočné pracovné zaťaženie a bude sa zaoberať prejudiciálnymi otázkami, ktoré mu budú predložené, tak, aby vnútroštátnym súdom a oprávneným subjektom poskytol rovnaké záruky, aké uplatňuje Súdny dvor.

Reforma pozostáva predovšetkým z troch častí, ktorých hlavné črty sú uvedené nižšie.

Čiastočné prenesenie prejudiciálnej právomoci na Všeobecný súd

Prvá časť reformy sa týka **prenesenia právomoci Súdneho dvora rozhodovať v oblasti prejudiciálnych otázok na Všeobecný súd**, ktorý pozostáva z dvoch sudcov za každý členský štát. Z dôvodov právnej istoty sa prenos **týka len šiestich** jasne vymedzených **oblastí**, ktoré sú dostatočne oddeliteľné od iných oblastí a v ktorých existuje rozsiahla judikatúra Súdneho dvora. Všeobecný súd tak nadobudne právomoc rozhodovať o návrhoch na začatie prejudiciálneho konania, ktoré sa týkajú výlučne jednej alebo viacerých z týchto šiestich osobitných oblastí:

1. spoločný systém dane z pridanej hodnoty;
2. spotrebné dane;

3. Colný kódex;
4. nomenklatúrne zatriedenie tovaru podľa kombinovanej nomenklatúry;
5. náhrada a pomoc cestujúcim v prípade odmietnutia nástupu do lietadla alebo meškania alebo zrušenia dopravných služieb;
6. systém obchodovania s emisnými kvótami skleníkových plynov.

Tieto oblasti zriedka vyvolávajú zásadné otázky, ktoré môžu ovplyvniť jednotu alebo vnútorný súlad práva Únie. Existuje k nim už rozsiahla judikatúra Súdneho dvora, čo by malo Všeobecnému súdu umožniť opierať sa o už skôr vydané rozsudky. Týchto oblastí sa týka približne 20 % návrhov na začatie prejudiciálneho konania predložených Súdnemu dvoru, čo predstavuje dostatočne veľký počet vecí, ktoré môžu viesť ku skutočnému zníženiu jeho pracovného zaťaženia. Súdny dvor sa tak bude môcť viac sústrediť na svoje úlohy ústavného a najvyššieho súdu Únie.

Súdny dvor bude mať naďalej právomoc prejednávať a rozhodovať o návrhoch na začatie prejudiciálneho konania, ktoré, aj keď sa týkajú vyššie uvedených osobitných oblastí, budú sa týkať aj iných oblastí. Bude mať aj naďalej právomoc v súvislosti s návrhmi na začatie prejudiciálneho konania, ktoré, aj keď patria do jednej alebo viacerých osobitných oblastí, vyvolávajú nezávislé otázky výkladu: (1) primárneho práva, vrátane Charty základných práv Európskej únie; (2) medzinárodného práva verejného alebo (3) všeobecných zásad práva Únie. Navyše Súdnemu dvoru môže Všeobecný súd postúpiť tiež vec, ktorá patrí do jeho právomoci, ale vyžaduje si zásadné rozhodnutie, ktoré môže ovplyvniť jednotu alebo vnútorný súlad práva Únie.

Z dôvodov právnej istoty a rýchlosti konania musí byť **každý návrh na začatie prejudiciálneho konania podaný na Súdny dvor**, ktorý v súlade s podrobnými pravidlami stanovenými v jeho rokovacom poriadku určí, či návrh patrí výlučne do jednej alebo viacerých určených osobitných oblastí, a teda či sa tento návrh postúpi Všeobecnému súdu. V záujme právnej istoty a transparentnosti Súdny dvor alebo Všeobecný súd vo svojom rozhodnutí o návrhu na začatie prejudiciálneho konania stručne odôvodní, prečo má právomoc prejednávať návrh na začatie prejudiciálneho konania a rozhodovať o ňom.

Vývoj uplatniteľný na všetky prejudiciálne veci

Druhá časť reformy obsahuje dve zmeny upravené v nariadení, ktorým sa mení štatút, ktoré sa budú uplatňovať na všetky návrhy na začatie prejudiciálneho konania bez ohľadu na dotknutú oblasť a nezávisle od otázky ich prípadného postúpenia Všeobecnému súdu.

Po prvé, ako je to už v prípade všetkých členských štátov a Komisie, všetky návrhy na začatie prejudiciálneho konania budú odteraz oznámené Európskemu parlamentu, Rade a Európskej centrálnej banke, aby mohli posúdiť, či majú osobitný záujem na predložených otázkach a či si v dôsledku toho želajú uplatniť svoje právo predložiť vyjadrenia alebo písomné pripomienky.

Na posilnenie **transparentnosti a otvorenosti** prejudiciálneho konania a na lepšie pochopenie rozhodnutí prijatých Súdnym dvorom a Všeobecných súdom sa po druhé stanovuje, že vo všetkých prejudiciálnych veciach sa vyjadrenia alebo písomné pripomienky predložené oprávneným subjektom uvedeným v článku 23 štatútu **zverejnia na webovom sídle Súdneho dvora** v primeranej lehote **po skončení prípadu**, pokiaľ tento subjekt nevznesie námietky proti uverejneniu svojho vyjadrenia alebo svojich pripomienok.

Rozšírenie mechanizmu predchádzajúceho prijatia odvolaní

Tretia časť reformy má za cieľ zachovať efektívnosť odvolacích konaní proti rozhodnutiam Všeobecného súdu vzhľadom na vysoký počet odvolaní podaných na Súdny dvor. V snahe umožniť Súdnemu dvoru sústrediť sa na odvolania, ktoré vyvolávajú závažné právne otázky, **sa mechanizmus predchádzajúceho prijatia odvolaní³ rozšíril na ďalšie rozhodnutia Všeobecného súdu.**

Mechanizmus predchádzajúceho prijatia Súdny dvorom sa týka odvolaní vo veciach, v ktorých sa už uplatnilo dvojstupňové preskúmanie, najskôr nezávislým odvolacím orgánom pôsobiacim v orgáne, úrade alebo agentúre Únie a následne Všeobecným súdom. V súčasnosti sa tento mechanizmus týka rozhodnutí prijatých jedným zo štyroch odvolacích orgánov, ktoré boli následne napadnuté na Všeobecnom súde a ktoré sú uvedené v článku 58a štatútu (pozri body 1 až 4 nižšie). Po zmene štatútu, ktorá nadobudne účinnosť 1. septembra, sa k súčasným štyrom nezávislým odvolacím orgánom pridáva šesť nových, pričom ich celkový počet sa zvýši na desať. Ide o odvolacie orgány:

1. Úradu Európskej únie pre duševné vlastníctvo (EUIPO) (Alicante, Španielsko);
2. Úradu Spoločenstva pre odrody rastlín (CPVO) (Angers, Francúzsko);
3. Európskej chemickej agentúry (ECHA) (Helsinki, Fínsko);
4. Agentúry Európskej únie pre bezpečnosť letectva (EASA) (Kolín, Nemecko), ku ktorým sa pridávajú odvolacie orgány:
5. Agentúry Európskej únie pre spoluprácu regulačných orgánov v oblasti energetiky (ACER) (Lublana, Slovinsko);
6. Jednotnej rady pre riešenie krízových situácií (SRB) (Brusel, Belgicko);
7. Európskeho orgánu pre bankovníctvo (EBA) (Paríž, Francúzsko);
8. Európskeho orgánu pre cenné papiere a trhy (ESMA) (Paríž, Francúzsko);
9. Európskeho orgánu pre poisťovníctvo a dôchodkové poistenie zamestnancov (EIOPA) (Frankfurt nad Mohanom, Nemecko);
10. Železničnej agentúry Európskej únie (ERA) (Valenciennes, Francúzsko).

Mechanizmus predchádzajúceho prijatia sa navyše uplatní na odvolania podané proti rozhodnutiam Všeobecného súdu o rozhodnutí nezávislého odvolacieho orgánu zriadeného po 1. máji 2019 v rámci ktoréhokoľvek iného orgánu, úradu alebo agentúry Únie, ktorý musí vo veci konať predtým, ako sa môže podať žaloba na Všeobecný súd.

Tento mechanizmus sa napokon rozširuje aj na spory týkajúce sa plnenia zmlúv s arbitrážnou doložkou. Takéto spory totiž najčastejšie vyžadujú len to, aby Všeobecný súd na meritum sporu uplatnil vnútroštátne právo, na ktoré odkazuje arbitrážna doložka.

Rozšírenia mechanizmu predchádzajúceho prijatia odvolaní sa uplatňujú od 1. septembra 2024.

Neoficiálny dokument pre potreby médií, ktorý nezaväzuje Súdny dvor.

Kontaktná osoba pre tlač: Nancho Nanchev ☎ (+352) 4303 2083.

Zostaňte v spojení!

¹ [Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady \(EÚ, Euratom\) 2024/2019](#) z 11. apríla 2024, ktorým sa mení Protokol č. 3 o štatúte Súdneho dvora Európskej únie.

² Pozri [TK č. 59/24](#).

³ O zavedení mechanizmu predchádzajúceho prijatia odvolaní v roku 2019 pozri [TK č. 53/19](#).